

114

Fastelavn

1

Egn Amager,

Opt. af

Hskr. til Radio-udsendelse

efter Gdr. Jan Dirchsen

4/2 1951

Trykt

i St. Magleby

045BI

FASTELAVN PAA AMAGER.

Skikke med at slaa Katten af Tønden er meget gammel paa Amager, om den er bragt med fra Holland- da Hollænderne bosatte sig paa Amager i Aaret 1521- kan ikke siges med Bestemthed, da man har slaaet "Katten af Tønden" her i Danmark, før Hollænderne kom hertil. - Men - Amager er vel nok det eneste sted her i Landet, hvor denne Skik har holdt sig uforandret op til vor Tid. - Man var naturligvis iklædt Nationaldragter, man smed den mørke Trøje, som man bar yderst og ret i den røde Trøje, hvide Skjortærmer og høj Hat, medens Heste blev pyntet med kulørte Baand og Blomster; der var een eller to levende Katte i Tønden, som var hængt op over Vejen, man red saa i spring under den, og den, som slov den sidste stav ned, blev Tøndekonge, dengang blev Tøndekongen fritaget for at betale skat i det følgende aar. Ved Festen om Aftenen skulde han danse de tre første Danse med den ældste ugifte Pige i Byen. Fastelavnsmandag var det de ugifte Mænd, der red til Tønden, og den næste mandag gentog det samme sig, men denne Dag, som kaldtes "Store Fastelavnsmandag", var det de gifte Mænd, der red.

Fastelavnsghilderne fortsattes for det meste en hel Uge igennem, man kørte rundt fra Gaard til Gaard, og dansede i

1906/43.

Storstuen til den lyse Morgen. Fra gammel Tid havde man, foruden at slaa til Tønden, den Skik at "Ride til Gaasen", det foregik paa den maade, at man hængte en levende Gaas op ved Benene i et Reb over Vejen, smurte Halsen ind med grøn Sæbe, man red saa under den og forsøgte at gribe fat i Halsen, det blev man ved med, til det lykkedes at trække Hovedet af det ulykkelige Dyr, denne Skik holdt sig til Aar 1733, da "Hollænderbyens" Præst, Magister Hviid i en Prædiken talte meget kraftigt imod denne Skik, og samtidig blev den levende Kat erstattet af en udstopet.

I 1771 var Chr. d. 7de og Dronningen sammen med Struense og andre af Hoffets Damer og Herrer i Hollænderbyen og se paa Tønderridningen, og efter at Tønden var faldet, samledes de med Bønderne i Præstegarden.-

Ogsaa i de andre Byer paa Amager har man redet til Tønden igennem mange aar, helt fra Svenskekrigen 1658, men eftersom København rykker længere og længere ud paa Amager, og Landbruget og dermed Hestene forsvinder, ophører naturligvis ogsaa den gamle Skik, i Sundby er Ridningen ophørt for mange Aar siden, i Tømmerup, Ullerup og Maglebylille rider man endnu til Tønden, ligesom i St. Magleby.- I Kastrup og Dragør har Fiskerne igennem Aarene arrangeret Fastelavnsop- tog, tit i Baade i Havnen, men ogsaa dette er ophørt.

Fastelavnen nu i vor Tid foregaar paa nøjagtig samme Maade, som den har gjort igennem Aarene. Hesten er flettet paa en bestemt Maade i Manken og Halen, og pyntet med Blomster og kulørte Baand, næsten alle Ridetøjer er sorte og med Snoge, som det bruges af Garder-Husarerne, og med

114

Fidelaur

3

Egn Amager *Dirchsens priv. Opt. 1953*
 Hskr. til Radio-udsendelse ~~efter~~ Gdr. Jan Dirchsen
 Trykt 4/2 1951 i i St. Magleby.

D 45BI

en Top i Nakken, som ogsaa er pyntet med Blomster, der er beregnet til at afbøde eventuelle Slag af Tøndestaven.- Rytteren er iført høj Hat, sølvknapet Vest, hvide Skjortearmer, Ridebenklæder og lange Støvler. I Spidsen rider de to ældste med hver sit Flag, derefter en Vogn med 4-5 Musikere og derefter Resten af Rytterne, som Regel ca. 20; naar Solen skinner i de blanke Ridetrøjer, og de velstriglede Heste, er det et smukt Syn. Man besøger Dragør, hvor der danses nogle Danse paa Hotellerne og Kroen, derefter besøges alle Gaardene paa Vejen til og igennem St. Magleby og overalt serverer man Rompunch, og man synger Mandens og Konens Skaal, i alt besøges ca. 50-60 Steder, efter disse Besøg slaar man Tønden ned. Tønden bliver som Regel lavet til det samme Formaal, og er malet i festlige, den, der slaar den sidste Stav ned, bliver "Tøndekonge", han faar et rødt og hvidt Silkebaand om venstre Arm, og en af de store Grankranse, som har hængt ved siden af Tønden, bliver hængt om Hestens Hals, og Tøndekongen rider nu i Spidsen for Optoget Resten af Turen. Om Aftenen fester man paa Kroen, og her aahner Tøndekongen Ballet.

I 1922 besøgte Dronning Vilhelmina af Holland Danmark, og efter Opfordring af Kong Chr. d. 10de arrangeredes den 7. September en Fest paa Amager. Efter et Besøg

1906/43

paa det smukke og intressante "Amager Musseum", kørte de kongelige med Fastelavnsrytterne i Spidsen til Dragør, hvor man slog Katten af Tønden, efter denne Fest gæstede Kong Christian ofte St. Magleby Fastelavnsmandag, i alt har Kong Christian overværet 9 Tønderidninger og altid fulgt dem med levende interesse, efter Tøndeslagningen var Kongen altid Gæst paa en af Gaardene til en Kop Kaffe og et glas Punch.

Denne gamle Tradition, som har holdt sig igennem Tiderne - kun afbrudt af Krøg og Ufredstider - vil sikker blive fortsat, saalænge der er Heste, og der er i de Aar, hvor Kongen overværede Tøndeslagningen, ofret meget paa at gøre Fastelavnsridningen saa smuk som mulig, igennem Rideundervisning og ensartede Ridetøjer, og man maa haabe, at der endnu maa gaa en Aarrække, inden Udviklingen ødelægger de sidste Landbrug paa Amager, thi dermed ødelægges ogsaa denne gamle Skik.

sign! Jan Dirchsøn.